

Avskrift av avskrift.

Överlämnas till Majoren Friherre C.H. Wrede,
Militärbyrån, för kännedom.

Stockholm den 2. augusti 1940.

C. Adlercreutz
C. Adlercreutz.

HEJLIG

25/8 1940
25/8 1940

D. Nr. 257/1940

Överlämnas för kännedom

Sthlm den 1. aug. 1940.

Georg Thulin
Statspolisintendent.

Th
4

Kopia.

Till Herr Landssekreteraren i Norrbottens län.

Överlämnas till Herr Landsfogden under återopande av dagens telefonsamtal i ämnet. Gellivare landsfiskalskontor den 19 juli 1940.

E.f.

B. Rutfors.

Återopande dagens telefonsamtal med Herr Landssekreteraren rörande vissa förhållanden i samband med ett tyskt transitotågs uppehåll å Gellivare järnvägsstation den 18 dennes får jag vördsamt meddela följande.

Ett tyskt transitotåg nr 6576, bestående av 33 vagnar och medförande 100 - 150 uniformerade tyska militärer, gods samt svensk bevakningspersonal anlände till Gellivare järnvägsstation klockan 16.34. Bevakning, bestående av tre polismän samt tolv soldater från 63 gevärskompaniet härstades under befäl av landstormskapten Wahlström, var anordnad på stationen. Bevakningspersonalen var tillräcklig för denna sin uppgift. - Klockan 17.10 ankom emellertid till järnvägsstationen ett extra tåg nr 2925 från Kiruna, medförande ett hundratal uniformerade svenska soldater som - efter permission eller tjänstledighet - voro på väg till sina truppförband, enligt uppgift, i Boden. På Gellivare järnvägsstation skades denna kontingent med 260 man från Gelli-

vare, Malmberget, Lönjus och Jokkmokk, vilka såvitt jag kunnat utröna, varit nyktra. Ett stort antal av de från Kiruna-hållet anländande soldaterna hade emellertid varit påverkade av spritdrycker, dock icke så påverkade, att de kunnat omhändertagas. En del godsavsnar av transitotåget, bevakade av tysk personal, kommo att på stationen stå bredvid det extra tåget med ett avstånd av endast omkring 15 meter från varandra. Transitotåget stod nämligen på spår 6 och extra tåget på spår 3, medan på spår 4, sålts mellan transito-

och extra tåget, stod ett antal malmvagnar. Till följd av den livliga trafiken inom bangården kunde annan placering av tågen icke äga rum. En del av soldaterna i extra tåget hade demonstrativt visat sitt missnöje över transitering av tyskar och utropat sådana uttryck som "Tyskajävlar" och "Hur är det med neutraliteten, då svensk polis och landstomare vaktar tyskar" eller något dylikt. Någon ordväxling mellan de svenska och tyska militärerna hade icke ägt rum och icke heller hade något annat av betydelse förekommit. Extra tåget avgick klockan 17.43 och transitotåget klockan 1800.

Polisen sökte i görlligaste mån upprätthålla den allmänna ordningen och lyckades även därmed. Den var emellertid för fåtalig till att helt kunna förebygga det skedda. Något befäl följde nämligen icke det extra tåget.

Den av mig anordnade bevakningen hade tillkommit med hänsynstagande endast till transitotåget, enär någon underrättelse om värnpliktstransporten ifråga icke bit inkommit. I förevarande fall hade större polispersonal och särskilda åtgärder till förebyggande av eventuella intermezzon mellan de båda ländernas soldater givetvis varit erforderliga. Framför allt borde det extra tåget ha åtföljts av befäl. Det hade sålunda varit av synnerlig vikt, att polismyndigheten blivit underrättad om transporten, så att erforderliga åtgärder för ordningens upprätthållande i tid kunnat vidtagas.

Med hänsyn till de allvarliga följdar, som dylika intermezzon kunna medföra, har jag velat bringa detta till Herr Landssekreterarens kännedom.

Beträffande de tyska officerarnas besök på järnvägshotellet i Gellivare förhåller det sig sålunda: Förbindelseofficeraren på transitotåget - enligt uppgift en fänrik Söderhjelm från I 2 - hade vidtalat fänrikerna Erik Vennberg och Sixten Engelmärk, båda tillhörande 63 gevärskompaniet, Gellivare, vilka vid tillfället uppehöllit sig på järnvägsstationen, att medfölja fyra tyska officerare till järnvägshotellet i Gellivare, där de skulle handla något till livs. Vennberg och Engelmärk jämte en svensk soldat, den sistnämnde försedd med kulsprutegevär, hade då följt tyskarna till järnvägshotellet, där tyskarna förtärt kaffe med bröd samt var sin pilsner, varjämte de medtagit de smörgåsar, som serverats tillsammans med ölet. Vennberg, Engelmärk och den svenske soldaten hade medföljt som bevakningsmanskap och hade de icke förtärt något. Besöket på hotellet hade varit helt kort, varefter tyskarna återförts till tåget.

Gellivare landsfiskalkontor den 19 juli 1940.

E.f.

B. Rutfors.

Vidimeras ex officio:
Georg Thulin.

Rätt avskrivet intygar:

Sten Thulin

*U. Lundberg -
Orientering lämnat
av B. C. L. 19
1940*